

Jubileum 25 + 1

A Magyar Kodály Társaság Pécs-Baranyai Tagcsoportjának története

1995. április 28-án, ragyogó szép tavaszi napsütéses napon telt meg a pécsi Séta tér kórusokkal, zenét szerető polgárokkal, zenetanárokkal, karnagyokkal, akik részt vettek az ünnepi alkalmon, a Kodály szobor koszorúzásán. A kórusok mellett koszorúzott dr. Bónis Ferenc akadémikus professzor, a Magyar Kodály Társaság elnöke és a Pécs-Baranyai Kórus szövetség elnöke és ügyvezető alelnöke, Tillai Aurél és Kertész Attila karnagyok. A Pécs-Vasasi Berze Nagy János Népdalkör Fábián János vezetésével két népdalcsoport énekelt Kodály Zoltán gyűjtéséből, majd Hasznos Árpád Káldi János: Kodály Zoltán című versét szavalta el. Az ünnepi pillanatokat alakuló közgyűlés követte a Pécsi Nevelők Háza Egyesület dísztermében az intézmény igazgatónőjének, Vincze Csillának a vezetésével. A Kodály Zoltán Gimnázium Leánykara Kodály Zoltán Táncnóta és Ének Szent István királyhoz című művét énekelte Kertész Attila vezényletével, majd Tillai Aurél egyetemi tanár, a Pécsi Önkormányzat Kulturális Bizottságának elnöke megnyitotta a közgyűlést. A Magyar Kodály Társaság Elnöksége javaslatára a Pécs-Baranyai Kórus- és Zenekari Szövetség elhatározta, hogy megalakítja a **Magyar Kodály Társaság Pécs-Baranyai Tagcsoportját**. A felhíváshoz csatlakozott a Pécsi Nevelők Háza Egyesület, a Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium és a Komlói Kodály Iskola. Tillai Aurél és dr. Bónis Ferenc méltatta a megalakulás jelentőségét, különösen amiatt, hogy Kodály Zoltánt szoros kapcsolat fűzte Pécs városához. Kiemelték Kodály 1945 őszi pécsi tartózkodását, amikor a Mester a zenész társadalom és a pécsi polgárok elé tárta kidolgozott zenei nevelési elveit. Az alakuló közgyűlés alkalmával 32 magánszemély és 11 kórus kérte felvételét a társaság pécsi csoportjába. A közgyűlés tiszteletbeli elnökké választotta a 85 éves Antal György Liszt-díjas karnagyot, a Pécsi Zeneművészeti Tanárképző Főiskola ny. igazgatóját. A megalakuló elnökség dr. Andrásfalvy Bertalan professzor urat elnökké és Kertész Attila karnagyot ügyvezető alelnökké választotta. Így 1995. április 28-án dr. Bónis Ferenc hozzájárulásával megalakult a Magyar Kodály Társaság Pécs-Baranyai Tagcsoportja.

Az elnökség további tagjai: Ivasivka Mátyás karnagy, dr. Nádor Tamás író, zenetörténész, dr. Szabó Szabolcs karnagy, Tillai Aurél egyetemi tanár, Tóth Ferenc karnagy, Veres János, a Pécsi Kodály Gimnázium igazgatója.

A választás után Vincze Csilla igazgatónő felkérte dr. Bónis Ferenc zenetörténész professzort előadásának megtartására. A nagyszerű előadás – „A Psalmus születése” – után több felszólaló méltatta a megalakulás jelentőségét, aktualitását, és beszélt Kodály Zoltánnal kapcsolatos emlékeiről. A Tagcsoport célja Kodály Zoltán szellemi hagyatékának ápolása, zeneműveinek, pedagógiai és tudományos írásainak közkinccsé

tétele. Erősíteni akarja a közösségi összefogást nemzeti értékeink megőrzésére, újabb értékek létrehozására és átörökítésére. Pécs szellemisége, művészeti, zenei tradíciói erre kötelezik a megalakuló csoportot.

A 26 éve működő Tagcsoport a **Pécs-Baranyai Kórus- és Zenekari Szövetséggel** minden évben megünnepli Kodály Zoltán születésnapját, mely egyben a Magyar Kórusok Napja (december 16). Az ünnepi koncertek mellett tudományos előadás-sorozatok is emelték a kerek évfordulók színvonalát.

Előadásokat tartottak: Kodály Zoltánné Péczely Sarolta, dr. Andrásfalvy Bertalan, Antal György, dr. Bónis Ferenc, Csík Miklós, Dobos László, Gaál Tibor, dr. Ittész Mihály, Ivasivka Mátyás, Kertész Attila, Kertész Lajos, Kovács Attila, dr. Lakner Tamás, dr. Nádor Tamás, dr. Olsvai Imre, Ráplí Györgyi, Sasvári Attila, dr. Szabó Szabolcs, Tillai Aurél, Tóth Ferenc, dr. Vargha Dezső, dr. Várnai Ferenc, dr. Vas Bence. Koncerteken olyan jelentős művek szólaltak meg a két évtized alatt, mint a Psalmus Hungaricus, Budavári Te Deum, Missa Brevis, Zrínyi szózata, A magyar nemzet, Liszt Ferenchez, Jézus és a kufárok, Mátrai képek, Sík Sándor Te Deuma, Semmit ne bánkódjál, Pünkösddőlő, Árva vagyok, Ének Szent István királyhoz és még nagyon sok Kodály-kompozíció. A Székely fonó két előadásban került bemutatásra a Tettyei Szabadtéri Színpadon óriási sikerrel.

A Pécs-Baranyai Kórus- és Zenekari Szövetség a Kodály Társaság Pécs-Baranyai Tagcsoportjával emlékezik meg minden évben a Pécsi Dalárda újjáalakulásának évfordulójáról. A Pécsi Dalárda 1862. március 20-án lépett újra a pécsi közönség elé. Március 20. lett a Pécsi Dalos Nap, melyen a Kodály szobor és a Pécsi Dalárda emléktáblájának megkoszorúzása, utcai énekes, zenei program után ünnepi koncert következik „Kodály jegyében”. Jelentősek a népzenei találkozók, a Kodály Gimnáziumban megrendezett megyei népdaléneklési versenyek, a többször megszervezett „Kodály Népdal Maraton”, a megyében hagyományos osztályéneklési versenyek és természetesen a jeles Kodály évfordulók „Éneklő Ifjúság” koncertjei. Kiemelkedő alkalom volt a Galántai Kodály Zoltán Daloskör pécsi szereplése a Kodály Gimnázium Aulájában. A gimnázium 38 éves szoros kapcsolatot tart fenn Kodály szeretett városával, a felvidéki Galántával és a Galántai Kodály Gimnáziummal.

Nagyon jól sikerült a 120. születési évforduló megünneplése. Dr. Bónis Ferenc elnök úr „Kodály Zoltán két Hány Jánosa” címmel tartott nagy sikerű előadást, közreműködtek a Pécsi zeneművészeti Főiskola tanárai és diákjai. Az esti hangversenyen 28 Kodály-művet szólaltattak meg a pécsi kórusok.

Méltó módon sikerült a 2017-es „Kodály év” megünneplése is Pécsen és a baranyai városokban. 2018-ban a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának Liszt hangversenytermében a Magyar Kodály Társaság megalakulásának 40 éves évfordulójával, és október 13-án a Kodály Zoltán nevét viselő iskolák kórusainak országos fesztiváljával ünnepeltünk. Tulajdon-

képpen ekkor zárta le a Magyar Kodály Társaság Pécs-Baranyai Tagcsoportja a „Kodály évet”, a 135 éves születési és az 50 éves halál-évforduló alkalmából.

„Ha ez így van, hogy a zenében találkoznak az ennyire heterogén műveltségű emberek, akkor nyilván ennek az az oka, hogy a zene az emberi lélek kifejező eszköze, amely mindenkinek egyformán hozzáférhető, akár milyen egyoldalú más műveltségben van elmerülve. És csakugyan, ha végig nézünk a kultúra területén, a kulturális csúcspontokon, mindenütt ott találjuk a zenét a vezető helyen. Így volt a görögöknél, így volt a reneszánszban, s így volt, sőt van a távol-keleten, a kínai, a japán, az indiai műveltségben. Akkor kerül le a vezető helyről, hogyha süllyed az illető kultúra, és a vége felé közeledik a fényes korszak. (Kodály Zoltán, 1964.)

Kodály szavai ma is aktuálisak, a magyar zenei nevelés – és szélesebb körben a magyar közoktatás – ügyében számos ellentmondás húzódik meg, mely Pécsen és a régióban is jelentősen érezteti hatását. A gyerekek a zenével, a különböző művészeti tevékenységekkel tudják legjobban kifejezni érzéseiket, gondolataikat. Ugyanakkor közoktatásunkban az elmúlt évtizedekben a művészeti nevelés háttérbe szorult. Az általános iskolákban heti egy órára csökkent az ének-zene óraszám, van olyan pécsi iskola, ahol ez heti fél óra. Huszonöt év alatt két óra „tűnt el” a gimnáziumokból; maradt egy-egy a 9. és 10. évfolyamon. Ez a jelentős óraszámcsökkenés és az énekképzés presztízsének folyamatos romlása az iskolai kórusmozgalom jelenlegi mélyrepüléséhez vezetett. Az évente megrendezett „Éneklő Ifjúság” koncertjei reprezentálják ifjúsági kóruskultúránk szintjét. A kép ellentmondásos, hiszen városunkban és körzetében kialakult egy „elit” kórus-társaság, ugyanakkor a valaha nagyon erős „derékhad” megszűnt létezni, vagy nem mutatkozik. A szakfelügyelet megszűnése óta már nem tudjuk, hogy hány iskolai kórus működik az iskola falain belül. (Bár amelyik nem lép ki a falak mögül, abból igazán sohasem lesz kórus.) Az elmúlt évben a pécsi és baranyai iskolákból már csak két nem zenei tagozatos kórus jelentkezett az Éneklő Ifjúságra. A Kodály centenárium idején még 30-35 iskolai kórus énekelt ezeken a rendezvényeken és ugyanennyi a megye városaiban. Mára a 60-70 fellépő együttesből 12-14 maradt, s azok is az ún. „tagozatos”, emelt óraszámú ének-zenei tanító iskolák kórusai.

Kodály válasza: *„Van-e jobb szemléltetőeszköze a társadalmi szolidaritásnak, mint a kórus? Sokan egyesülnek valaminek a megvalósítására, amit egyes ember, ha mégoly tehetséges, egymaga nem tud megvalósítani. Ahol mindenki munkája egyaránt fontos, s ahol egyetlen ember hibája mindent elronthat.”*

Az utóbbi időszak pozitív törekvéseit (ének-zene óraszámok emelkedése, a kóruséneklés jobb pozícióba helyezése) erősíteni kell, így az örvendetesen elindult mindennapos éneklést is. A Kodály Zoltánné tiszteletbeli elnöklésével fémjelzett Mindennapos Éneklés Bizottsága komoly

munkával készítette elő az elképzelt mozgalmat. Bízunk az új Nemzeti Alaptanterv filozófiáját megalkotó és a kerettanterveket összeállító kollégák felelősségteljes munkájában, melyhez a Magyar Kodály Társaság Elnöksége és a Pécs-Baranyai Tagcsoport is felajánlotta szakmai segítségét.

Többször megemlékeztünk Agócsy László tanár úrról is, kiemelkedő pedagógiai és karnagy tevékenységéről, őt Kodály Zoltán „a pécsi éneklő ifjúság vezérének” nevezte. Az Agócsy László alapította híres Szerafi Kórust 22 éve Nagy Ernő, az MKT elnökségi tagja vezeti és az Agócsy László Zeneiskolával együttműködve szervezi a megemlékező alkalmakat, koszorúzásokat, koncerteket.

Kiemelt rendezvényeink voltak (jelzés értékkel):

- Az MKT megalakulásának 25. évfordulója Pécsen. dr. Bónis Ferenc előadása „Kodály közvetlen közelről” címmel, majd díszhangverseny a Pécsi Mecsek Kórus, a Bartók Béla Leánykar (karnagy: Kertész Attila) és a veszprémi Liszt Kórus (karnagy: Kollár Kálmán) közreműködésével (2003. nov. 29.)
- A Kodály Zoltán Nemzeti Hangversenyterem avatója (2010. dec. 16.)
- „Kodály és kora” konferencia és koncert (2013. nov. 29.)
- A pécsi emelt szintű gimnáziumi ének-zene oktatás 50. évfordulója (2013. nov. 29.)
- „Örvendjen az egész világ!” – a Kodály-év jubileumi hangversenye (2017. dec. 9.)
- „Szálfa dőlt ki közülünk” – jubileumi hangverseny Kodály halálának 50. évfordulója alkalmából
- „Kodály Zoltán és tanítványai” az MKT alapításának 40. évfordulója (2018. febr. 17.)
- A Magyar Kórusok Napja – Kodály 137. születésnapján: megnyitotta dr. Vas Bence, köszöntőt mondott: dr. Tóthpál József (2019. dec. 15.)

Az elmúlt két évtizedben Kertész Attila vezette a tagcsoportot, majd 2019. november 9-én dr. Vas Bence gitárművészt, a PTE Művészeti Kar dékánhelyettesét választotta meg a testület elnökévé. A titkári teendőket jelenleg Rózsa Bernadett tanár-karnagy látja el.

Végül a legteljesebb köszönetünket szeretnénk kifejezni **Kodály Zoltánné Péczely Saroltának** a részéről megnyilvánuló mindenkori támogatásért, segítőkészségért, szakmai tanácsokért, ötletekért. Az általa elmondott nagyon aktuális idézettel szeretném zárni írásomat, mely jellegénél fogva a teljességre nem törekedhetett. *„Életművet folytatni nem lehet – tudjuk –, de annak szellemében tovább küzdeni a még el nem ért célokért, emberi és művészi értékek kibontakoztatásáért, megbecsüléséért: olyan feladat, amely méltó Kodályhoz, és méltó azokhoz, akik e küzdelem terhé, a kodályi örökséget vállukra vették.”*

Kertész Attila
a Magyar Kodály Társaság elnöke